

ПОРТФОЛИО НА СОЦИАЛНИЯ РАБОТНИК

Наташа Стаменковска

*Студенка по Магистърска степен – Специална педагогика с модул логопедия
Тракийски университет, Педагогически факултет – Стара Загора*

natasastamenkovska@yahoo.com

THE PORTFOLIO OF SOCIAL WORKER

Natasha Stamenkovska

*Student of Master degree – Special pedagogy with module speech therapist
Thracian university, Faculty of pedagogy – Stara Zagora*

ABSTRACT

The idea of analyzing this topic is to underline the priority of the portfolio at all and in a portion the portfolio of the social worker. The intensity and modernization of the profession social worker wants permanent elaboration and I accept as an necessity the presentation of the portfolio like daily round of the social worker.

This analysis is an try to explain the meaning of the portfolio like a model who follow our abilities and their proof in a professional plan.

Темпоралността в развитието на социалната работа, особено след като страната ни вече е равнопоставен член на голямото европейско семейство се превърна в наше ежедневие. Активно се развива сферата на социалните услуги в България, създадена бе Асоциация на социалните работници, действаща по свой устав, наличен е Етичен кодекс на социалния работник, както и Наръчник за социалния работник – утвърден от Министерството на труда и социалната политика и Агенцията за социално подпомагане. В университетите са застъпени учебни програми изучаващи социалната работа и социалните дейности, специалната педагогика, както и психология на детската възраст. Можем да кажем, че в съответствие с чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Р България успешно се прилага и процесът на унифициране на социалното ни законодателство с това на страните от Европейския съюз.

Тези констатации налагат извода, че всички необходими законови правила, етични и социални модели и условия за работа и развитие на дейността на социалния работник са налице.

С всеки изминал ден анализа на социалната сфера и конкретно на дейността на социалния работник показват, че е необходимо да бъдат прилагани иновативни елементи при решаването на проблемите възникващи или съпровождащи работата на социалния работник. Безспорно близостта на социалната работа до тази на специалните педагози в огромна степен я развива, обогатява и допълва.

В този смисъл тя се нуждае от взаимността и подкрепата и на психолозите и на специалните педагози в съответната социална среда. Този „професионален триумвират“ работи заедно и заедно преодолява проблемите на социалната сфера. За да се развива успешно и пълноценно дейността на социалния работник е необходимо тя да бъде в непосредствена близост до моделите налагащи актуалност и иновативност в социалната среда.

Днес необходимо е да приемем, че един от тези елементи е формата на все още очевиден липсващото портфолио на социалния работник.

В исторически аспект, портфолиото има своята дълбока традиция и е познато от времето на Ренесанса в Италия. Така художниците от тази епоха са наричали папката в която са подреждали своите рисунки или са колекционирали подарени или закупени.

Известен е факта, че в областта на образованието портфолиото започва да се прилага в американските училища през 80-те години на XX век. Рускоезичната литература използва терминът „портфейл на индивидуалните учебни постижения”. Ако се опитаме да си припомним какво означава CV ще стане ясно, че има латински произход и идва от термина „*curriculum vitae*”, което означава „ход на живота” или „развитието на живота”, има стандартен формат и представя данните за човека в компактна форма, с ясна хронология. Автобиографията идва от гръцкото *autos*-аз, *bios*- живот и *graphein*-пиша. Написана е саморъчно. Макар и рискована подобна аналогия е възможна, защото портфолиото е един „особен” разказ за дейността на социалния работник, при това „написан” от самия него и колкото по-дълъг и наситен е този разказ толкова повече информация ще имаме за същността на работата на социалния работник.

Портфолиото на социалния работник следва да има по скоро професионална наситеност, да е изпълнено с елементите на професионалната ангажираност и деятелност, във възможната цялост да дава информация за пътя на професионално развитие и професионална реализация на социалния работник, да е обвързано с един самокритичен поглед и анализ на постигнатото.

В днешните професионални среди на специалните педагози, психолози и социалните работници не съществува еднозначно дефинитивно определение на портфолиото като цяло и това на социалния работник в частност. Но считам, че е напълно възможно то да бъде разглеждано като един от елементите на професионалната и образователната технология на социалния работник.

Елементи представящи част от информационната наситеност на портфолиото на социалния работник.

Със съзнанието, че в днешната среда се моделира и налага значимостта на приложимото влияние на портфолиото на социалния работник, е необходимо да подчертаем нуждата от неговата същност и необходимост по отношение работата на социалния работник. Портфолиото е един уникален, модерен и необходим елемент от „*curriculum vitae* - развитието на живота” на социалния работник и следва да бъде модел носещ информация за свързващите елементи в професионален план, каквито са:

- придобитите образователна степен, последваща практически насоченост и реализация
- ниво на владене на професионалните похвати и прилагане на наученото в пряката работа с родителите и децата в социалното заведение
- познанията в областта на правото в социалната сфера, като необходимост при прилагане на нормативните актове в тази среда
- уменията за прилагане на алтернативни подходи и афиширане на социални умения
- способности за бързо решаване на проблеми възникнали в професионалната среда, професионални качества и организаторски възможности за своевременно решаване на проблеми възникнали от средата при работа с децата в социалното заведение

Ако приемем, че тези елементи на портфолиото на социалния работник са част от основните елементи необходими ни за да си създадем представа за професионалните умения на социалния работник, то със сигурност кръгът на тяхното разширено представяне ще даде допълнително обогатена информация.

Но дори наличието на информация само за тези елементи ще създадат у нас представа за най-важната част от професионалните умения на социалния работник. В същото време е необходимо да отбележим, че създаването на портфолиото на социалния работник само по себе си е многозначителна цел, която прави решаваща стъпка в процеса на последващо обучение и повишаване на професионалните способности на работника.

Елементи на характеристиките на портфолиото на социалния работник.

По своите характеристични данни портфолиото на социалния работник е необходимо да следва един общ модел с това на останалите професионални групи, най-близки до работата на социалния работник, каквито са тези на психолозите и специалните педагози. В този смисъл е необходимо да се охарактеризират и представят процесите на собственото образователно развитие, като се подчертае реализирането на философията за непрекъснатост на обучението във всичките му образователни степени бакалавърска и последващо образователни усъвършенствания.

Портфолиото, или „личната папка”, трябва да има широка основа, поради факта, че ще приема голям обем информация и върху нейната основа ще се надграждат резултатите от множеството социални, морални, психологически и професионални компетентности и умения. Особен акцент следва да се въведе по отношение на самоанализа, на преосмислянето на стореното от самия социалния работник. Неговото портфолио трябва да е теренът на който резултатите от собствената преценка за качеството на „продукта на социалния работник” ще се изнесат и ще се представят на обществото, за да постигна своите цели. Когато говорим за характеристиките на портфолиото на социалния работник, трябва да поясним, че за да се стигне до него трябва да имаме ясни цели, които си поставяме при планирането и конструирането на елементите от работата ни, свързани със - селектирани и специално оформени материали, които биха го представили в най-добра светлина за определен период от време, да имат демонстрационна насоченост, т.е. да представят структурирана информация, предназначена да убеждава и спечели доверието на специалистите, спонсорите или ръководителите, да дават представа и за периода на обучението на социалния работник /следване в бакалавърски и магистърски програми, участия в научни конференции и изразяване на становище породени от преосмисляне на вложените професионални усилия/.

В областта на социалната работа портфолиото на практика е набор от документи и продукти, които демонстрират работата като цяло. Би следвало в него да открием:

-да ни даде в пълнота представа за същността на работника и за неговите професионални умения и способности - бележки и становища /статии или публикации/ по определени професионални теми

-трябва да е чисто авторски продукт и от него да личат индивидуалният стил, различните степени на познаване на социалната проблематика, на активност и широта на мисленето

-необходимо е в своето съдържание то да носи автентичния облик на неговия автор, чрез налични мнения за решаване на множеството породени от буквалната дейност проблеми

-изработването и създаването на този продукт е сложен, продължителен и перманентен процес

-трябва да ни информира и да ни демонстрира пътят на преосмисляне на позитивните промени в развитието на социалния работник от студентската скамейка до преодоляване на първите професионални препятствия и да показва начина по който това се е случило

Първостепенна роля в портфолиото, според мен трябва да бъде отделена на личната гледна точка на социалния работник в различните времеви периоди от професионалното му и образователно развитие. Да са разпознаваеми и достъпни неговите лични становища и концептуални виждания по възникналите проблеми и анализирани теми, да дава представа за научните му /ако има такива/ и професионални възгледи и самоанализи.

В крайна сметка няма спор по това, че портфолиото на социалния работник ще намери своето място в тази сфера, ще бъде обект на множество дискусии и анализи, но във всички случаи ще бъде един полезен и необходим, един налагащ се модел използван като метод и средство за оценяване и представяне в професионалните среди.

В заключение ще посоча, че разработването на портфолио при социалния работник визира нов подход към работата, изразяващ съвременно разбиране за съвременна социална работа.

ЛИТЕРАТУРА :

1. Гюрова, В., В. Божилова. Портфолиото на преподавателя, С., 2008
2. Делибалтова, В. Учителското портфолио. Една конкретизация в условията на университетската практика. – Международна научна конференция “Предизвикателства пред продължаващото образование на педагогическите кадри”, С., 2005.
3. Димитрова, С. и С. Ташевска. Педагогическо портфолио за стажант-учители по чужд език, С., НБУ, 2004
4. Захаријева, Р. Портфолиото – образователна технология за професионално-педагогическо развитие на преподавателя. – Международна научна конференция “Предизвикателства пред продължаващото образование на педагогическите кадри, С., 2005